

[V Místní knihovně Velehrad je les na dosah \[1\]](#)

Autor:

- [MERGENTALOVÁ, Veronika](#) [2]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 2](#) [3]

Rubrika:

- [Kolektivní členové informují](#) [4]

Klíčová slova:

- [Místní knihovna Velehrad](#) [5], [příroda](#) [6]

Region:

- [09 Region Velká Morava](#) [7]

Jaké to je, když se knihovnice neprobírá jen listy knih, ale hrabe se v listí a jehličí? Když má ruce upatlané od sádry a bláta? Když se brodí nejen recenzemi na nová literární díla, ale potokem se sítkou planktonkou? Přijměte pozvání k nám na Velehrad!

Přijedete-li skutečně, naše vesnice se vám otevře, jen co vyjedete z chříbských kopců (my říkáme buchlovských, protože se nad nimi tyčí hrad Buchlov). [Velehradská knihovna](#) [8] je otevřená pro vás stejně jako pro naše obyvatele i přespolní – od nejmenších dětí po seniory.

Známe to všechny, my „neprofesionální“ knihovnice. Prodchneme své působiště éterem své hlavní profese. Já jsem vystudovala sociologii a environmentalistiku a pracuji jako lektorka environmentálního vzdělávání. Je tedy jasné, kam směřuji většinu akcí, které pořádáme.

Právě různorodé akce pro veřejnost totiž vnímám jako největší magnet. Přijdou i lidé, kteří by si jen tak pro knížku nepřišli. Od kolegyň, k nimž jezdím se svými besedami o bylinách, slyším: „Tyto tetičky tu nikdy nebyly. No, je vidět, že my ženy každá tak trochu bylinaříme!“ A snad v každé obci funguje zahrádkářský svaz. Hrát na tuto notu je mi blízké.

Botanické vycházky

Máme už okruh lidí, kteří chodí pravidelně třeba na knihovnické botanické vycházky. Prozkoumáváme blízkou okolní krajinu, doslova za humny a provádí nás vždycky zkušený botanik, ať už „divoký zelinář“ Radomír Němec nebo Petra Babča Štěpánková z brněnské [Lipky](#) [9]. Poznají v krajině téměř každou kytku, které nejenom pozorujeme, ale také ochutnáme. Hned na první procházku mi Radek nakázal: „Do batohu vezmi nakrájený chleba a tvarohovou pomazánku.“ A svačili jsme cestou – tak, jak jsme nacházeli to divoké býlí.

Od té doby ráda při programech ve školách nechám děcka zdobit si jednohubky jedlými plevy, co přivezu. Takový tvaroh s divokou mátou je nevšední, ale přitom parádní chuťový zážitek.

Vycházku kolem Velehradu většinou zakončíme v knihovně nebo naší domácí certifikované přírodní zahradě a tam přebírá štafetu s ochutnávkami bylinkových dobrot, hlavně v podobě různých sirupů a léčivých vín. Do večera pak diskutujeme nad recepty nebo nad možnostmi vylepšení vlastních zahrad směrem bližším k přírodě.

Petra Štěpánková jezdí opakovaně. Účastníci vycházek milují, jak trpělivě objasní každý jejich dotaz, ať už je směřovaný k přírodní zahradě, soběstačnosti v semenaření nebo užitečnému hmyzu. Znáte drvodělku nebo pískorypku, ty užitečné včelky samotářky? My už ano. Petra nám také otevírala v knihovně semínkovnu. Přivezla i zásobu semínek do začátku (rajčat, fazolí, bazalky či laskavce).

[10]

Letní bylinková vycházka

Semínkovna

Semínkovna v knihovně byla jedním z prvních mých počinů. Musím přiznat, že ač otevření bylo velmi úspěšné a lidé si nadšeně vzali semínka, vlastní vypěstované osivo už zpět přinese málokdo. Vytvořit síť zahradníků vyměňujících si kvalitní osivo polozapomenutých odrůd se nám tedy zatím nepodařilo. Tuto zkušenost mají i jiné knihovnice, se kterými se setkávám. Jaká je ta vaše?

Projekt Jdi svou cestou

Besedy na environmentálně-sociální témata bych mohla organizovat každý týden. Ale nedělám to. Snažíme se zachovat v pořádaných akcích pestrost. Ostatně finance také nejsou neomezené. Byla jsem proto nadšená, když jsme obdrželi plnou podporu našeho projektu Jdi svou cestou v rámci dotačního programu Knihovna 21. století. Byl zaměřen právě na sérii besed zejména s inspirativními osobnostmi pro teenagery (přiznám se, že každý z protagonistů měl co do činění i s environmentální tematikou). Bohužel kvůli pandemii jsme zrealizovali jen část. I tak to stálo za to.

Chráníme mořské želvy

Jedním z velkých projektů byla spolupráce s Hanou Svobodovou z organizace [Chráníme mořské želvy](#) [11]. Propojili jsme Hanku, knihovnu a celou naši základní školu. Proběhly tři besedy ve škole a večer jedna v knihovně pro veřejnost. Práce Hanky a dalších nadšenců mě nejen vzala za srdce, ale nadchla mě i svou promyšleností a komplexností, citlivým přístupem k místním lidem v Indonésii i účelnou spoluprací s vládami daných zemí. Nebyla jsem sama – i učitelé a děti ve škole byli zaplaveni emocemi a touhou pomáhat želvám, tak jako malé želvičky zaplaví svou pláž, kde se vylíhnou, než doputují do oceánu. Další rok žáci sami na školním jarmarku vyráběli a prodávali výrobky pro želvy. Samozřejmě potěší, když má knihovnická akce takový dosah a přesah!

Den Země v knihovně

V rámci [Dne Země](#) [12] v knihovně jsme sbírali a třídili byliny. I v tomto případě šlo o spolupráci se základní školou, která spočívala v tom, že v okolí školy sbírali divoké byliny a potom z nich v jídelně vyráběli smoothie, chipsy, pomazánku a jednohubky. Šlo o tvořivou aktivitu na celé dopoledne.

[13]
Sběr bylin v okolí školy

[14]
Třídění a čištění bylin

Projekt Už jsem čtenář - Knížka pro prvňáčka nejenom v knihovně, ale i v lese

Právě spolupráce se základní školou je to, co musím vyzdvihnout a z čeho máme radost. Píšu „máme“, protože na jednu stranu se školou skvěle spolupracuje i obec samotná (náš zřizovatel), na druhou stranu do ní chodí děti ze tří obcí a funguje to ve všech. Při pasování prvňáčků na čtenáře, tedy završení oblíbeného projektu [Už jsem čtenář - Knížka pro prvňáčka](#) [15], se na slavnostním aktu

sejdeme všechny knihovnice, rodiče žáků, ředitelka školy a samozřejmě starosta Velehradu, který děti pasuje. Meč máme pořádný od přátel ze sdružení Velkomoravané, kteří působí v sousedním [Archeoskanzenu Modrá](#) [16]. Navíc se propojujeme i s další školou působící v naší obci, neboť pasování probíhá v historických prostorách bývalého kláštera, dnes [Stojanova gymnázia Velehrad](#) [17].

Jak všichni víte, pasování předchází alespoň dvě setkání. Při první schůzce v knihovně jsem děti skoro zavalila knížkami o přírodě. To bylo samozřejmě první, čím jsem zmodernizovala knižní fond odborné literatury (předtím byly jeho svazky zapadané prachem). Takový Peter Wohlleben je dnes už stálicí. Vydáváme se i na pole interaktivní literatury a vybíráme z produkce brněnského [Rezekvítku](#) [18] nebo [ekocentra Chaloupky](#) [19] u Třebíče. Jejich pracovní listy rády využívají i paní učitelky ve výuce školy základní i mateřské. Nezůstali jsme u knih. Dětem jsem přinesla les až do knihovny a vedla pro ně svůj autorský program Stromy všemi smysly.

A druhé setkání ve třídě? Ve třídě jsme se vlastně jen mihli a předvzdělali s knížkami o stopách lesní zvěře. A potom vyrazili do terénu. V blízkém Háji jsme hledali pobytová znamení živočichů a po různých chlupech, ohlodaných šiškách a bobcích jsme našli (já jsem to tedy trošku věděla předem) „prasečí koupelny“. Z batohu jsem vytáhla sádro, kelímky, vodu a každé dítě odcházelo domů nadšeně s odlitkem stopy divočáka.

[20]

Hra se stromy s prvňáčky

[21]
Pasování na čtenáře v Zimním sále Stojanova gymnázia Velehrad

[22]
Společná fotografie z pasování

Kroužek Přírodní detektivové a přívěsnický tábor

Protože jsem si vyzkoušela, jak děcka baví pobíhat po lese, tvořit a vzdělávat se víc o okolní krajině, a protože to baví i mě, nezůstáváme u jednorázové akce. Vedu kroužek Přírodní detektivové. V loňském roce jsme na toto téma navíc poprvé zorganizovali i knihovnický přívěsnický tábor (letos v něm pokračujeme). Je skvělé, že stejné nadšení nechybí ani u vedení obce. Starosta je skautský vedoucí. Obec Velehrad druhým rokem provozuje vlastní kemp, kde máme skvělé zázemí. Chatičky uprostřed lesů – co si přát víc?

[23]
Tábor Přírodní detektiv - prozkoumáváme místní potok

[24]
Určování bezobratlých v místním potoce

[25]
Společná fotografie z tábora

Závěrem

Jak tak píšu u nás na zahradě, začíná se stmívat a přichází chlad a sem tam komár. Před očima se mi vybavují obrázky všech těch aktivit včetně tábora. Zaroluji a zjistím, že jsem popsala dvě strany. Ajaj! Kdo to bude číst? Vždyť vy máte taky léto, prázdniny, dovolené a spoustu plánů. Tak ať vám krásně vyjdou a prožijete je v radosti! Ty knihovnické i ty osobní!

Fotografie pocházejí z archivu Místní knihovny Velehrad.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-2/v-mistni-knihovne-velehrad-je-les-na-dosah>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-2/v-mistni-knihovne-velehrad-je-les-na-dosah>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/mergentalova-veronika>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-2>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/kolektivni-clenove-informuji>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/mistni-knihovna-velehrad>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/priroda>

- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/09-region-velka-morava>
- [8] <https://www.velehrad.knihovna.cz/>
- [9] <https://www.lipka.cz/>
- [10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova9.jpg>
- [11] <https://www.morskezelvy.cz/>
- [12] <https://www.earthday.org/>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova6.jpg>
- [14] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova7.jpg>
- [15] <https://www.skipcr.cz/projekty/uz-jsem-ctenar-knizka-pro-prvnacka>
- [16] <https://www.archeoskanzen.cz/>
- [17] <https://sgv.cz/>
- [18] <https://www.rezekvitek.cz/>
- [19] <https://www.chaloupky.cz/>
- [20] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova4.jpg>
- [21] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova8.jpg>
- [22] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova5.jpg>
- [23] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova1.jpg>
- [24] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova3.jpg>
- [25] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/941/mergentalova2.jpg>